

Ресурсен център Европа

С подкрепата на
програма "Еразъм+"
на Европейския съюз

22 ноември 2020 г.

ПОЛИТИКА НА ИНОВАЦИИТЕ И НАУЧНИТЕ ИЗСЛЕДВАНИЯ В ЕС

EU INNOVATION AND RESEARCH POLICY

д-р ГЕРГАНА РАДОЙКОВА,

Катедра „Политология“,

Софийски университет „Св. Климент Охридски“

Abstract

Innovation plays an increasing role in our economy. It provides benefits for citizens, consumers and workers. It is essential to creating better jobs, building a greener society and improving our quality of life, but also to maintaining EU competitiveness in the global market. Innovation policy is the interface between research and technological development policy and industrial policy. It aims to create a conducive framework for bringing ideas to market.

„Иновациите са инвестиция в бъдещето. Науката трябва да води до истински ползи за обществото“

Мария Габриел¹

Някои от най-значимите открития в наши дни са резултат от естественото ни любопитство за функционирането на света. Въпреки че научните изследвания, движени от любопитство на границите на познанието, рядко открито подкрепят търговски продукти, техните достижения стимулират множество иновации.

Научните изследвания и иновации са ключът към един по-успешен Европейски съюз. Инвестирайки в тях, ние избираме едно по-добро бъдеще. Те ни помагат да бъдем конкурентоспособни на глобално ниво, като същевременно запазим нашия социален модел и подобрим ежедневието и благосъстоянието си.

Насърчаването на дейностите в тези области помага в търсенето на решения на най-големите предизвикателства пред обществото — изменението на климата, енергийната сигурност и общественото здраве.

Всяка година Европейският съюз отделя за научноизследователска и развойна дейност малко над 2% от БВП. Това е с 0,8 % от БВП по-малко от САЩ и 1,5 % по-малко от Япония. Наблюдава се изтичане на мозъци, когато най-добрите европейски научни изследователи и

новатори отиват да работят в държави, където условията са по-благоприятни. Въпреки че пазарът на ЕС е най-големият в света, той все още е разпокъсан.

За да се преодолее тази тенденция, се зароди идеята за **Съюз за иновации**. Неговите основни цели са:

¹ Мария Габриел, еврокомисар за иновациите, научните изследвания, културата образованието и младежта

- да превърне Европа във водещ лидер на световната научна сцена;
- да преодолее пречките пред иновациите. Пример за това са скъпото патентоване, разпокъсаността на пазара, недостигът на умения;
- да стимулира основна промяна в начина, по който публичният и частният сектор работят съвместно, по-специално чрез изграждане на партньорства за иновации между институциите на ЕС, националните и регионалните органи и предприятията.

Според прогнозите инвестирането **на 3 % от БВП на ЕС в научноизследователска дейност** би създадо 3,7 милиона работни места и увеличило годишния БВП на ЕС със 795 милиарда евро до 2025 г.

“Хоризонт 2020”

Към момента това е най-голямата програма за научни изследвания и иновации на ЕС. През изминалите 7 години (2014-2020 г.) тя донесе постижения, открития и нововъведения, пренасяйки идеи от лабораторията до общия пазар. **Финансиране в размер на близо 80 млрд. евро** беше налично за допълнение към частните и националните публични

инвестиции.

Европейските лидери се споразумяха, че инвестициите в научни изследвания и иновации са особено важни за бъдещето на Европа и поради това ги поставиха в основата на стратегията „Европа 2020“ за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж.

📺 Гледайте видеото за „Хоризонт 2020“ тук:

<https://www.youtube.com/watch?v=CimJI88c4fE>

„Хоризонт 2020“ помага за постигането на това чрез съчетаване на научни изследвания и иновации, като се концентрира върху три основни области: **високи постижения в научната област, водещи позиции в промишлеността и обществени**

предизвикателства. Целта е да се гарантира, че Европа създава наука от световна класа и технологии, които са двигател на икономическия растеж.

Програмата беше отворена за участие на изследователи от целия свят. Техният опит се оказва изключително важен за разработването на тази новаторска програма — Европейската комисия събра техните мнения и взе под внимание препоръките от държавите членки и от Европейския парламент, както и изводите, до които е достигнато при предходни програми.

„Хоризонт Европа“

„Хоризонт Европа“ е бъдещата рамкова програма на Европейския съюз в областта на научните изследвания и иновациите за периода **2021—2027 г.** Тя е продължение на програмата „Хоризонт 2020“. Очакванията са „Хоризонт Европа“ да засили ролята на ЕС в секторите на науката и технологиите с цел

преодоляване на основните глобални предизвикателства в области от жизненоважно значение като: **здравеопазването, застаряването на населението, сигурността, замърсяването и изменението на климата.**

Програмата се очаква да стартира на 1 януари 2021 г и има амбициозната цел да създаде до **100 000 работни места** в областта на научните изследвания и иновациите в периода 2021—2027 г.

📺 Гледайте видеото за „Хоризонт Европа“ тук:

<https://www.youtube.com/watch?v=gkdDFUV1PHY&t=16s>

Предложението за „Хоризонт Европа“ включва **три стълба**:

- **Високи постижения в научната област** – за укрепване на лидерството на ЕС в науката и за развитие на висококачествени знания и умения;

- **Глобални предизвикателства и конкурентоспособност на европейската промишленост** - за подпомагане на научните изследвания в цифровите технологии, енергетиката, мобилността, храните и природните ресурси.;
- **Иновативна Европа** - насърчаване на иновациите чрез създаване на Европейски съвет по иновациите. Той ще предлага „обслужване на едно гише“ на новаторите с голям потенциал.

Като **примери за някои от последните европейски иновации и открития от последните няколко години** можем да посочим:

- **Нови материали за нови батерии.** Технологията за литиево-йонни батерии проправи пътя за въвеждането на ново поколение електрифицирани превозни средства, без да броим осигуряването на енергия за множество енергоемки преносими устройства.
- **Наночастици за терапия и диагностика на болестта на Алцхаймер.** В рамките на финансираня от ЕС проект NAD се разработват новаторски терапии, използващи наночастици за лечение на болестта на Алцхаймер. Екипът е разработил наночастици, които могат да преминават през кръвно-мозъчната бариера, така че при сканиране на мозъка с ядрено-магнитен резонанс (ЯМР) или позитрон-емисионна томография (ПЕТ) болестта може да бъде открита. Проектът потвърди също така терапевтичния потенциал на „наночастиците носители“.
- **Намаляване на несигурността във връзка с покачването на морското равнище.** Финансираният от Европейската комисия проект Ice2sea събра специалисти по изучаване на ледници, учени, работещи в областта на климата, и океанолози от 13 държави, които да дадат на политиците по-ясна картина на бъдещото покачване на морското равнище в резултат от изменението на климата, като по този начин нашата инфраструктура ще може да бъде по-добре подготвена. Създаден в отговор на опасения, че прогнозите за бъдещото покачване на морското равнище не са достатъчно точни, проектът Ice2sea повиши сигурността в тази важна област на изследванията

➤ **Усъвършенстване на биометричните системи за сигурност.**

Биометричните системи доказаха, че са сред най-ефикасните решения в областта на сигурността, достъпни в наши дни. Въпреки това биометричните сензори все още имат някои слабости, включително такива, за които бе съобщено подробно в международните медии. Консорциумът Tabula rasa обхваща 12 различни организации в 7 страни, работили заедно за период от 3 години върху изследването на максимален брой слабости, за да разработят съответни контрамерки, като крайната цел е създаване на нов вид по-безопасна биометрична система.

Неслучайно в своята реч **„За състоянието на Съюза“ от 16 октомври 2020 г.** г-жа Урсула фон дер Лайен, председател на Европейската комисия, отбелязва, че ЕС се стреми към *„една преди всичко човечна икономика, която ни осигурява защита срещу най-големите рискове в живота — болести, несгоди, безработица или бедност. Тя предлага стабилност и ни помага по-успешно да се справим със сътресенията. Тя създава възможности и просперитет, като стимулира иновациите, растежа и лоялната конкуренция.“*